

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2385
Tarih: 15.05.2019

10/1212

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

1932 yılından beri kutlanan 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı vesilesi ile dil hakları bağlamında Kürt dilinin kullanımının engellenmesi ve bu bağlamda ortaya çıkan mağduriyetin tüm boyutlarıyla araştırılarak gerekli çalışmaların yapılması için Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 15.05.2019

Meral
Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Esasen günümüzde dil hakları olarak anılan hakların birçoğu genel insan hakları standartlarından çıkmıştır. Bilhassa ayrımcılığa uğramama hakkı, ifade özgürlüğü hakkı, özel yaşam hakkı, dilsel bir azınlığa mensup kişilerin grubunun diğer üyeleriyle ilişkilerinde kendi dillerini kullanma hakkı ile dil hakları arasında yakın bir ilişki vardır. Bütün bu haklar, uluslararası hukukun genel olarak tanımış olduğu bireysel insan haklarıdır.

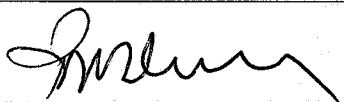
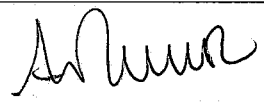
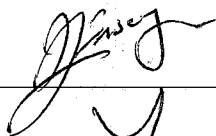
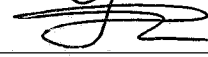
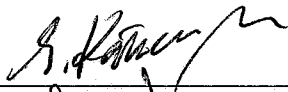
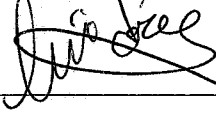
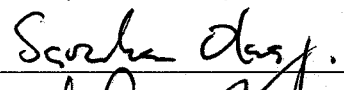
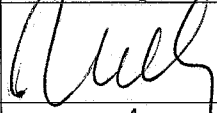
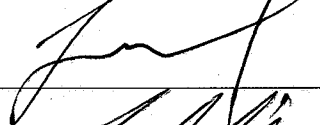
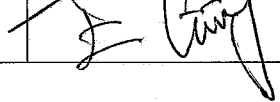
Ancak öte yandan Türkiye'de Kürtçe başta olmak üzere diğer dillerin kullanımı bir baskı mekanizması ile karşılaşmış hatta Türkçe 'den başka bir dilde konuşmak çoğu kez suça dahi konu olmuştur. Bu baskı ortamı içerisinde bireyler kendi anadillerine yabancı hale gelmiş ve ne yazık ki kullanılmayan diller büyük bir tehlike altına girmiştir. Nitekim Ubihça'nın artık ölü diller arasına girdiği tarih çok yakın bir tarihtir ve bu nedenle başka diller de açıkça risk altındadır. Hala TBMM tutanaklarına "**bilinmeyen dil**" olarak yansıyan Kürtçe en iyi ihtimalle yerel dil olarak

tanımlanmaktadır. Oysa Kürtçe diğer bütün diller gibi Anadolu ve Mezopotamya topraklarının zenginliğidir. Bireysel bir insan hakkı olan anadil kullanımının yasaklanması aynı zamanda o toplumun tüm kültürel öğeleri ile birlikte yok sayılması anlamına gelmektedir. Bu ise en büyük insan hakkı ihlalidir. Hatta bireysel bir hak ihlali olmanın ötesinde insanlık tarihi için çok önemli canlı bir parçanın yok edilmesi anlamına gelmektedir.

Bilindiği üzere Celadet Alî Bedirxan'ın 1932'de çıkardığı Kürtçe **Hawar** dergisinin yayına başladığı gün olan 15 Mayıs, Kürt Dil Bayramı olarak kutlanmaktadır. Derginin en önemli faaliyeti oldukça doygun içeriğinin yanı sıra Kürtçe'yi Latin Alfabesine geçirmiş olmasıdır. Tam 57 sayı çıkararak Hawar; Kürtçe'nin gelişimine katkı sunarken Cegerxwîn, Qedrîcan, Osman Sebrî gibi edebiyatçıların yetişmesini de sağlamıştır. Öte yandan bu dergi ile Kürtçe'nin gramerine ilişkin makaleler yayınlanmış olup dile sunduğu katkı tartışmasızdır. Bir dilin gelişimi için yazılı edebiyat çok önemli olup bunun geliştirilmesi elzemdir. Ancak ne var ki Türkiye'de anadilde eğitim dahi verilmezken kursların kapatılması, cezaevlerinde Kürtçe yazılan mektuplara el konulması, OHAL döneminde İstanbul Kürt Enstitüsünün kapatılması hem ayrımcılık hem de dillerin susturulmasının önemli nüveleri ve hak ihlallerinin çeşitli boyutlarıdır. Zira bu yaklaşımın bir sonucudur ki, Kürtçe konuşan yahut Kürtçe şarkı dinlemek isteyen yurttaşlar linçe maruz kalırken sessiz ve bu linçlere seyirci kalınması. Nitekim sadece Kürtçe konuştuğu için linçe maruz kalıp yaşamını yitiren yurttaşlar hala hafızalardadır. Bir dilin susturulmak istenmesi, yasaklanması, bilhassa içinde bulunduğumuz yüzyıl için değerlendirildiğinde kara bir leke olarak anılacaktır. Oysa dildir toplumları geliştiren ve birleştiren. Dil haklarının geliştirilmesi ve Kürt dili önündeki engellemelerin kaldırılması, toplumsal bütünleşme için de son derece gereklidir.

15 Mayıs Kürt Dil Bayramı vesilesi ile Türkiye'de dil hakları üzerindeki baskı araçlarının araştırılması ve dilin gelişimi için yapılabilecek çalışmaların tespiti için Meclis Araştırması açılmasını talep etmek gerekmiştir.

2

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	
3	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
4	SAİT DEDE	HAKKARİ	
5	HABİP EKSİK	İĞDIR	
6	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
7	OYA ERSOY	İSTANBUL	
8	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
9	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
10	HÜDA KAYA	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	HAKKI SARUHAN OLUÇ	İSTANBUL	
13	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
14	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
15	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	TUMA ÇELİK	MARDİN	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	

21